

Miljøkonsekvensrapport for Ndr. Bounumvej 22, 6870 Ølgod

Arne Linding

Ndr. Bounumvej 22
6870 Ølgod

Udarbejdet den 14.5.2019
Af miljørådgiver Mette Ibsen-From

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Ikke teknisk resumé.....	3
Basisoplysninger	4
Oplysninger om samdrift med andre ejendomme	4
Biaktiviteter	4
IE-brug	4
Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte.....	5
Indretning og drift	5
Afløbsforhold	7
Foderopbevaring	8
Lys.....	8
Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse	9
Håndtering og opbevaring af husdyrgødning.....	9
Beliggenhed	10
Planforhold	10
Landskab.....	10
Afstandskrav	12
Naturområder.....	13
Ammoniakemission	13
Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000).....	13
Kategori 1-natur	13
Kategori 2-natur	14
§ 3 områder	14
Kategori 3-natur	16
Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter	16
National beskyttelse af arter af planter og dyr	17
Biodiversitet – Den danske Rødliste	17
Lugt	17
Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte.....	18
Støv	19
Fluer og skadedyr	19

Til- og frakørsels forhold.....	19
Rystelser	21
Støj.....	21
Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger.....	22
Egenkontrol	24
Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.....	24
Grundvand	24
Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.).....	24
Affald	25
Døde dyr	26
Vand.....	26
Energi.....	27
Klima	27
BAT (ammoniak)	28
Eventuelle grænseoverskridende virkninger.....	29
Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansørgtes virkning på miljøet.....	29
Befolkningen og menneskers sundhed	30
Alternative løsninger	30
Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten	31

Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver en planlagt udvidelse af Ndr. Bounumvej 22, 6870 Ølgod, beliggende i Varde Kommune.

Rapporten beskriver de faktiske forhold i dag samt udvidelsens karakteristika, herunder den forventede drift efter ibrugtagning. Hertil vurderes konsekvenser forbundet med udvidelsen.

Rapporten er opbygget jf. Bilag 1 i Bek. nr. 1467 af 06/12/2018 (Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen), med enkelte ændringer:

- Rapporten indledes med et ikke-teknisk resumé, fremfor at slutte med det, da det vurderes, at det er en mere naturlig opbygning.
- Punkterne D 1 a og b behandles under et, så de forskellige faktorer beskrives og vurderes i samme afsnit, da dette vurderes mere hensigtsmæssigt.

Ikke teknisk resumé

Arne Linding ønsker at få en fleksibel miljøgodkendelse til kvægproduktion på Ndr. Bounumvej 22, 6870 Ølgod for at få størst mulig fleksibilitet med hensyn til sammensætningen af kvæg besætningen i eksisterende stalde og med henblik på at etablere en ny stald. I forbindelse med etableringen af den nye stald sløjfes eksisterende møddingsplads, der etableres derfor en ny møddingsplads til erstatning for den tidligere. Der opsættes lidt flere kalvehytter, produktionsarealet med kalvehytter udvides derfor i forbindelse med miljøgodkendelsen. Der etableres en ny gyllebeholder på 2.500 m³ i tilknytning til eksisterende gyllebeholder. Inden for en 6 årig periode er det ønsket at forlænge eksisterende plansiloer, denne forlængelse er derfor indregnet i denne miljøgodkendelse. De eksisterende stalde drives med en fleksibel kvægproduktion på produktionsarealet.

Der etableres en ny stald på ca. 15 m x 41 m med senge med fastdrænet gulv, hertil kommer 2 m x 40 m udvendigt foderbord. Stalden etableres i tilknytning til eksisterende bygninger, på et område hvor der på nuværende tidspunkt er ældre staldbygninger, der ikke er i drift. En del af de ældre staldbygninger fjernes i forbindelse med opførslen af den nye stald.

Da den nye stald formodentlig kommer til at ligge delvist ovenpå eksisterende møddingsplads, som derfor bliver sløjfet, etableres der en ny møddingsplads på ca. 10 m x 20 m vest for eksisterende kalvestald.

Der ønskes endvidere mulighed for at forlænge eksisterende plansiloer indenfor en 6 årig periode. Plansiloen forlænges mod nord med 15 m.

Da alle nybygninger kommer til at ligge i tæt tilknytning til de eksisterende bygninger og da området omkring ejendommen er beplantet med læhegn og mindre bevoksninger vurderes det at landskabet ikke vil blive negativt påvirket af nybygningerne.

Eksisterende stald (bygning 2 og 3) overholder ikke afstandskrav til vandboring DGU nr 112.397. Der er givet dispensation til afstand til vandboring i eksisterende miljøgodkendelse. Der sker ikke ændringer i stalden i forbindelse med nærværende ansøgning, men i ansøgt drift medtages nakkebomsarealet. Det bety-

der, at der ikke sker en reel udvidelse af produktionsarealet i kostalden, men at størrelsen på dyrets seng kan reguleres, så sengen er tilpasset dyrets størrelse, uden der skal søges ny miljøgodkendelse. Der søges derfor om fornyet dispensation fra afstandskravet til vandboring.

Alle øvrige afstandskrav til by, nabo, vej, beboelse, naboskel, sø/vandløb og levnedsmiddelvirksomhed er overholdt.

Der er kun en indkørsel til ejendommen, denne bruges derfor til alle transporter til og fra ejendommen.

Der er foretaget beregninger af lugt i forhold til nabo, samlet bebyggelse og by. Beregningen viser, at lugtgenekriteriet er overholdt til nabo, samlet bebyggelse og by. Det forventes derfor ikke at nabobebyggelse mv. vil opleve generende lugt fra ejendommen i forbindelse med udvidelsen. Endvidere er forhold angående f.eks. støv, støj, skadedyr og affald beskrevet og det vurderes, at der ikke vil opstå gener for omgivelserne.

Staldanlæg og gødningsopbevaring afdamper ammoniak, som kan påvirke naturen omkring husdyrbruget. Derfor er der krav om, at staldene skal indrettes med miljøvenlig teknik (BAT), så fordampningen pr. arealenhed er lille. Staldene på Ndr. Bounumvej 22 overholder kravene til miljøvenlig teknik.

Der er foretaget beregninger i forhold til ammoniak nedfaldet på nærliggende natur. Beregningerne viser, at der ikke vil ske en forøgelse i ammoniaknedfaldet på over 1 kg N set over en 8 årig periode. Ud fra ovenstående vurderes det samlet, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig forringelse af miljøet og at husdyrproduktionen kan drives på stedet under hensyntagen til beskyttede arter af planter og dyr.

Basisoplysninger

Oplysninger om samdrift med andre ejendomme

Udover Ndr. Bounumvej 22, 6870 Ølgod ejer og driver Arne Linding ikke andre ejendomme med dyrehold. I nudriften er kvierne på kviehotel på anden ejendom, de tages hjem når ny stald er etableret.

Der ansøges derfor en særskilt miljøgodkendelse til husdyrproduktionen på Ndr. Bounumvej 22.

Biaktiviteter

Der er ikke biaktiviteter på Ndr. Bounumvej 22.

IE-brug

Husdyrbruget er ikke kategoriseret som et IE-brug, da det er et kvægbrug.

Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

Indretning og drift

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Byg 6 Kalvestald	208	Naturlig ventilation	3 m	(#171720) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	133
byg 2 og 3 Malkekøer	2329	Naturlig ventilation	6 m	(#171746) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	365
				(#171745) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	353
				(#171726) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med fast gulv	0	1040
				(#171724) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	143
plads til kalvehytter	449	Naturlig ventilation	3 m	(#171774) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	35
				(#171772) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	61
Ny stald	733	Blandet ventilation	3 m	(#171830) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	615
Sum						2745

Tabel 1. Husdyrbrugets fremtidige produktionsarealer

Der sker som følge af det ansøgte en udvidelse af produktionsarealerne i og med at der søges om en ny stald og yderligere areal med kalvehytter. Herudover sker der en administrativ udvidelse af produktionsarealet i bygning 2 og 3 i og med eksisterende nakkebomsareal medtages i ansøgt drift. Dette betyder udelukkende at sengens størrelse kan reguleres efter størrelsen på dyrene uden det kræver en ny miljøgodkendelse. Det betyder derved ikke at arealet hvor der går dyr på bliver større.

Se bilag 1 for skitse over produktionsareal i bygning 2 og 3.

Bygning 1. Beboelse

Bygning 2 og 3. Eksisterende kostald. Øst enden af stalden er indrettet med senge med fast gulv, samt dybstrøelsesarealer. Endvidere er der i stalden malkestald samt teknik og tankrum.

Produktionsarealet er beregnet ud fra byggetegning. Produktionsarealet i ansøgt drift er fratrukket teknik og tankrum samt foderbord, men inkluderer nakkebomsareal, samt gangareal i malkestalden.

Vest enden af stalden er indrettet med senge med fast drænet gulv i den ene side og dybstrøelse med fast drænet gulv ved foderbordet i den anden side. Foderbord i midten af stalden.

Produktionsarealet er opgjort ud fra byggetegning. Produktionsarealet er fratrukket foderbord men inkl. nakkebomsareal i ansøgt drift.

I nudrift og 8-års drift er foderbord og nakkebomsareal fra trukket produktionsarealerne.

Der er naturlig ventilation i stalden.

- Bygning 4. Maskinhus.
- Bygning 5. Ældre stalde, en del af bygningerne fjernes når den nye stald etableres.
- Bygning 6. Kalvestald
- Bygning 7. Plansilo.
- Bygning 8. Ældre møddingsplads der fjernes i forbindelse med etablering af ny stald.
- Bygning 9. Befæstet areal på ca. 550 m².
- Bygning 10. Plads til kalvehytter
- Bygning 11. Gylletank fra 1987 på 500m³. Der er naturligt flydelag på tanken.
- Bygning 12. Gylletank fra 2001 på 2.500 m³. Der er naturligt flydelag på tanken.
- Bygning 13. Eksisterende foderlade.
- Bygning 14. Opsamlingsbrønd til vand fra plansilo. Fra brønden pumpes vandet over i gylletanken.
- Bygning 15. Ny stald på ca. 41 m x 15 m + 2 m udvendigt foderbord. Stalden etableres med senge med fast drænet gulv, udvendigt foderbord og naturlig ventilation. Produktionsarealet er indsat til 615 m² med senge med fast drænet gulv.
- Bygning 16. Ny forlængelse af eksisterende plansilo. Plansiloen forlænges med 15m x 36 m. Der etableres afløb i nordenden som erstatning for nuværende nordlige afløb.
- Bygning 17. Ny møddingsplads på ca. 20 m x 10 m. Der etableres afløb til eksisterende afløb i kalvestalden og herfra til gyllesystemet.
- Bygning 18. Ny gylletank på 2.500 m³.

Figur 1. Situationsplan

Afløbsforhold

Afløbsforhold ses på nedenstående figur.

Vand fra ensilagesiloer ledes til gylletanken via opsamlingsbrønden. Ensilagepladsen benyttes også til vaskeplads.

Vand fra plads til kalvehytter ledes til samlebrønde ved kalvestald og herfra til gyllekanaler i stalden. Spildevand fra ny møddingsplads ledes ligeledes til samlebrønden.

Vand fra befæstet areal (byg 9) ledes med tagvand fra eksisterende bygninger via tæt rørledning nærmest anlægget og videre til markdræn til rørlagt Malle-Bounum bæk. Tagvand fra foderlade og kalvestald løber dog overfladisk af på jorden syd for bygningerne. Dette er uændret i forhold til eksisterende drift.

Tagvand fra ny stald ledes til bevoksning øst for stalden hvor det ledes overfladisk ud på jorden.

Der er ikke kendskab til dræn i området.

Figur 2. Afløbsplan

Foderopbevaring

Ensilage opbevares i plansilo eller i markstak efter gældende regler ved behov.

Indkøbt foder såsom kraftfoder, vitaminer og mineraler opbevares i foderladen. Kraftfoder opbevares endvidere i udendørs fodersilo. Kraftfoder leveres med lastbil og enten tippes af i foderladen eller blæses ind i tårnsiloen.

Halm til strøelse opbevares i foderladen. Halmen snittes på marken i forbindelse med presning af halmballer. Derved er der ikke unødvendige støvgener i og omkring staldene, hvor det bruges til strøelse.

Lys

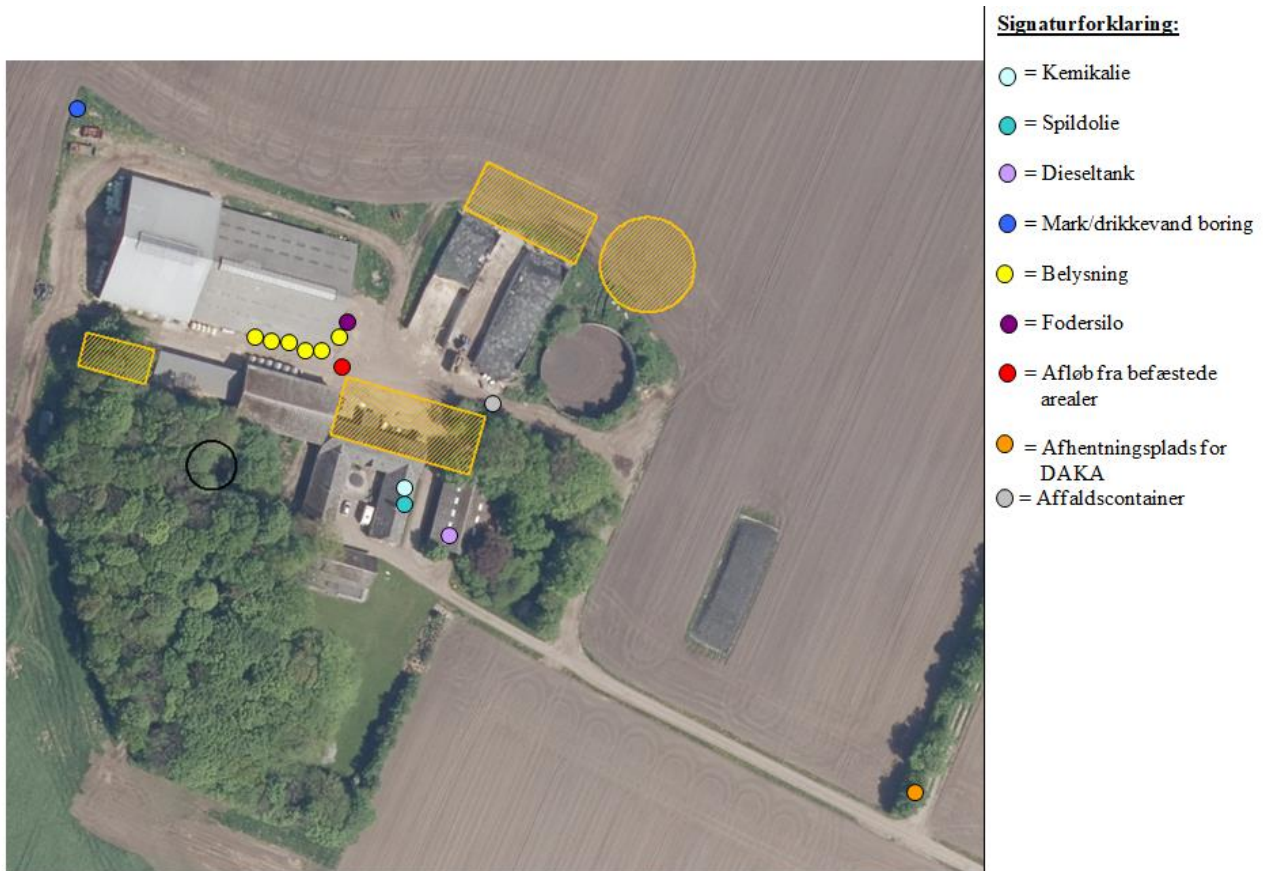
Der er almindelig belysning ved alle indgange til driftsbygningerne. Dette etableres der også ved den nye stald. Der er ingen arbejdsprojektører ophængt på gavle. Ved den udendørs plads til kalvehytter er der arbejdslys, som tændes og slukkes manuelt. Der er kun lys på pladsen, når kalvene fodres og tilses.

I stalden er der lux-styring på belysningen, hvilket betyder, at det elektriske lys selv regulerer lysstyrken i forhold til dagslyset. Der er natlyssænkning mellem kl. 21.30 – 4.30.

Der vil i et vist omfang være fjernvirkning fra belysningen i stalden, idet stalden har delvist åbne sider og åbning i kip.

Vurdering

Der er ikke store arbejdslamper på ejendommen. Ejendommen er afskærmet af beplantning mod landskabet. I forbindelse med etablering af den nye stald etableres der almindelig orienteringslys på stalden. På grund af ejendommens beliggenhed vurderes Belysning ikke at være generende for omgivelserne.

Figur 3. Oversigtskort

Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse

Der anlægges ny stald, ny møddingsplads og ny forlængelse af eksisterende ensilageplads. I forbindelse med etablering af ny stald fjernes en del af eksisterende ældre staldbygninger og eksisterende møddingsplads.

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

Opbevaringsanlæg	Opførsels år / 5 el. 10 års beholderkontrol	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Teknologi
Gylletank 11	1987/2018	500	177	Flydelag
Gylletank 12	2001/2018	2.500	583	Flydelag
Gyllekanaler		70		
Lejet gylletank		1.200		
Ny gylletank 18		2.500		
I alt		6.770		

Tabel 2. Opbevaringsanlæg til husdyrgødning.

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand mv. Fra ensilagepladsen inkl. forlængelse tilledes ca. 1.274 m³ og fra plads til kalvehytter tilledes ca. 292 m³ til gyllesystemet.

Den flydende husdyrgødning fra staldene pumpes via fortanken til gyllebeholder. I fortanken er der en el-pumpe, der pumper gyllen via jordledning til gyllebeholder. Gyllebeholderne tømmes vha. sugekran på gyllevogn.

En forventet besætning ses som nedenfor med den husdyrgødningsproduktion som det giver:

Besætning og gødningsproduktion			
Husdyrart / staldsystem	Antal	% græs	Tons
CHR-nr./Besæt.nr: /			
St.r. årskøer, Dybstrøelse (hele arealet)	33,0 Årsdyr		531
St.r. årskøer, Sengestald m. fast gulv	157,0 Årsdyr		4.939
St.r. årsopdr. 0-6mdr., Dybstrøelse (hele arealet)	33,0 Årsdyr		62
St.r. årsopdr. 6-27mdr., Sengest. dræn, skraber, ajleaf	117,0 Årsdyr		753
St.r. slagtekalve op til 230 kg, Dybstrøelse (hele arealet)	190,0 Stk		29
			6.315

Tabel 3. Produceret husdyrgødning i ansøgt drift

Produktionen af gylle inklusiv forventes således at være ca. 7.258 m³.

Loven kræver minimum 9 måneders opbevaringskapacitet, hvilket er overholdt.

Dybstrøelse fra husdyrholdet opbevares på møddingsplads eller som kompost i markstak efter gældende regler.

Beliggenhed

Planforhold

Ejendommen er beliggende i det åbne land. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Ndr. Bounumvej 16, som ligger 382 m sydøst for anlægget. Den nærmeste samlede bebyggelse er Asp beliggende 1,8 km sydøst for anlægget. Nærmeste by er Gårde, som ligger 3,3 km øst for ejendommen.

Landskab

Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til udpegningerne og fredninger blevet gennemgået.

Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.

Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet

Husdyrbruget ligger indenfor:

	Indenfor	Udenfor
Særlig værdifuldt landbrugsområde	x	
Skovrejsningsområde	x	

Lavbundsområde		X
Naturbeskyttelsesområde		X
Økologiske forbindelser / spredningskorridorer		X
Kulturhistoriske bevaringsværdier / kulturmiljø		X
Bevaringsværdigt landskab		X
Større sammenhængende landskab		X
Område for store husdyrbrug	X	
Specifikke geologiske bevaringsværdier		X
Kystnærhedszone		X
Strandbeskyttelseslinje		X
Kirkebyggelinje		X
Skovbyggelinje		X
Å beskyttelseslinje		X
Sø beskyttelseslinje		X
Beskyttede sten- og jorddiger		X
Fredede områder		X
Fortidsminde beskyttelseszone		X
Habitatområde		X
Råstofområder		X
Boringsnære beskyttelsesområder		X
Område med særlig drikkevandsinteresse		X
Nitratfølsomt indvindingsområde		X
Sprøjttemiddelfølsomme indvindingsområde		X
Jordforurening V1		X
Jordforurening V2		X

Tabel 4. Landskabelige udpegninger

Ejendommen ligger indenfor særlig værdifuldt landbrugsområde. Indenfor disse områder forudses der ikke væsentlige konflikter mellem landbrugsdriften og de omgivende arealanvendelser, og områderne skal i særlig grad anvendes til jordbrugsdrift.

Skovrejsningsområder er de områder, hvor rejsning af ny skov særligt fremmes. Tilplantningen er frivillig og går ikke forud for landbrugsdrift. Det betyder at der kan opføres byggeri der er nødvendig for en fortsat landbrugsdrift.

Områder til placering af store husdyrbrug skal friholdes for udvikling, der er i modstrid med etablering af store landbrugsbygninger og –anlæg.

Ny stald etableres i tilknytning til eksisterende bygninger, med gavl mod foderlade. Bygningen vil ikke blive højere end foderladen. Stalden etableres med grå eternittag, røde mursten i siden mod syd, åben mod nord og røde stålplader i gavlen mod øst.

Ny plansilo, gyllebeholder og møddingspladser etableres ligeledes i tilknytning til eksisterende bygninger.

Vurdering

Den nye stald etableres er placeret midt i det eksisterende bebyggede felt, eksisterende plansiloer forlægges, ny gylletank etableres i tilknytning til eksisterende gylletank og ny møddingsplads etableres i tilknytning til eksisterende kalvestald og kostald. På grund af den nære tilknytning til den eksisterende bygningsmasse vil det visuelle udtryk af ejendommen set fra vejen og fra nærliggende naboer ikke ændre sig væsentligt.

Den eksisterende beplantning omkring ejendommen og læhegn længere væk afskærmer ejendommen mod syd, nord, vest og øst.

På grund af bygningernes placering, den afskærmende beplantning og den relative lange afstand til naboer vurderer ansøger at den ansøgte udvidelse ikke vil skæmme landskabsoplevelsen, hverken for forbipasserende eller naboer.

Ved at indpasse det nye byggeri på denne måde forebygges og afhjælpes uheldige landskabsoplevelser ved byggeriet.

Afstandskrav

Afstandskravene i henhold til § 6-8 i Lbk. nr. 256 af 21. marts 2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (Husdyrbrugloven) er følgende:

§ 6:

- indenfor et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- i en afstand mindre end 50 m fra ovennævnte områder eller
- i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

§ 7:

- helt eller delvist indenfor eller i en afstand mindre end 10 m fra kategori 1 og kategori 2 naturtyper (jf. Husdyrgoedkendelsesbekendtgørelsens § 2 stk. 1 og 2).

§ 8:

- ikke almene vandforsyningsanlæg (25 m)
- almene vandforsyningsanlæg (50 m)
- vandløb, dræn og søer (15 m)
- offentlig vej og privat fællesvej (15 m)
- levnedsmiddelvirksomhed (25 m)
- beboelse på samme ejendom (15 m)
- naboskel (30 m)

Afstandskravene er overholdt, da anlæggets afstand til områderne er større eller lig med ovenstående krav, på nær afstanden til boringen fra eksisterende lovligt etablerede kostald. I ansøgt drift medtages nakke-

bomsarealet, men der sker ikke en reel udvidelse af produktionsarealet i kostalden. Der søges om dispensation fra afstandskravet til vandboring.

Afstandene er afsat som punkter i Husdyrgodkendelse.dk

Vurdering

Alle afstandskrav er overholdt fra ny stald, ny møddingsplads og ny forlængelse af plansilo. Afstand til vandboring fra eksisterende lovligt opførte kostald hvori der ikke sker en fysisk udvidelse af produktionsarealet, men nakkebomsarealet tages med i produktionsarealet i ansøgt drift. Det vurderes, at der ikke sker en ændring i stalden, der vil bevirke en forøget risiko for forurening af vandboringen. Det vurderes også, at alle øvrige afstandskrav er overholdt, da der ikke sker en udvidelse, ændring eller etablering af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg indenfor afstandskravene.

Idet ejendommen ligger i stor afstand til byzone, samlet bebyggelse og nærmeste nabo uden landbrugspligt, vurderes de driftsmæssige ændringer ikke at ville medføre væsentlige gener fra ejendommen. Det vurderes heller ikke at ændringerne vil medføre væsentlige forringelser af Danmarks kulturarv eller de landskabelige forhold.

Naturområder

Ammoniakemission

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udledning af luftbåret kvælstof (ammoniakfordampning). Beregninger der er foretaget i *Husdyrgodkendelse.dk*, viser at ammoniakfordampningen i ansøgt drift er 3.870,3 kg NH₃-N/år. Kildehøjde kan i beregningerne sættes til 3 eller 6 meter. Der er til kalvestald og -hytter valgt 3 m og til de større stalde valgt 6 m. Ruheder er valgt som *Landbrug* i oplandet og som *Blandet natur med lav bevoksning, blandet natur med middel bevoksning eller skov* i naturpunkt. Der er kumulation i nogle af punkter, men det er ikke interessant, da totalbelastningen i kategori 1 natur er på 0.

For at kunne vurdere merdepositionen til kategori 3 natur, er produktionsarealets størrelse for 8 år siden fastsat til produktionsarealet, som er godkendt den 17. august 2010 og produktionsarealets størrelse i nudrift fastsat til produktionsarealet, som er godkendt den 6. marts 2014.

Forudsætningerne for ammoniakemissionen i ansøgt drift er beskrevet under Indretning og drift.

Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)

Der er ca. 8,8 km fra husdyrbrugets bygninger til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, som er Habitatområde nr. 77: Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde.

Kategori 1-natur (*nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder*).

Anlægget er beliggende ca. 8,8 km nordvest for det nærmeste kategori 1 naturområde.

Der er foretaget beregninger i Husdyrgodkendelse.dk, der viser en total deposition på 0,0 kg N. Kravet om maksimal total deposition er overholdt.

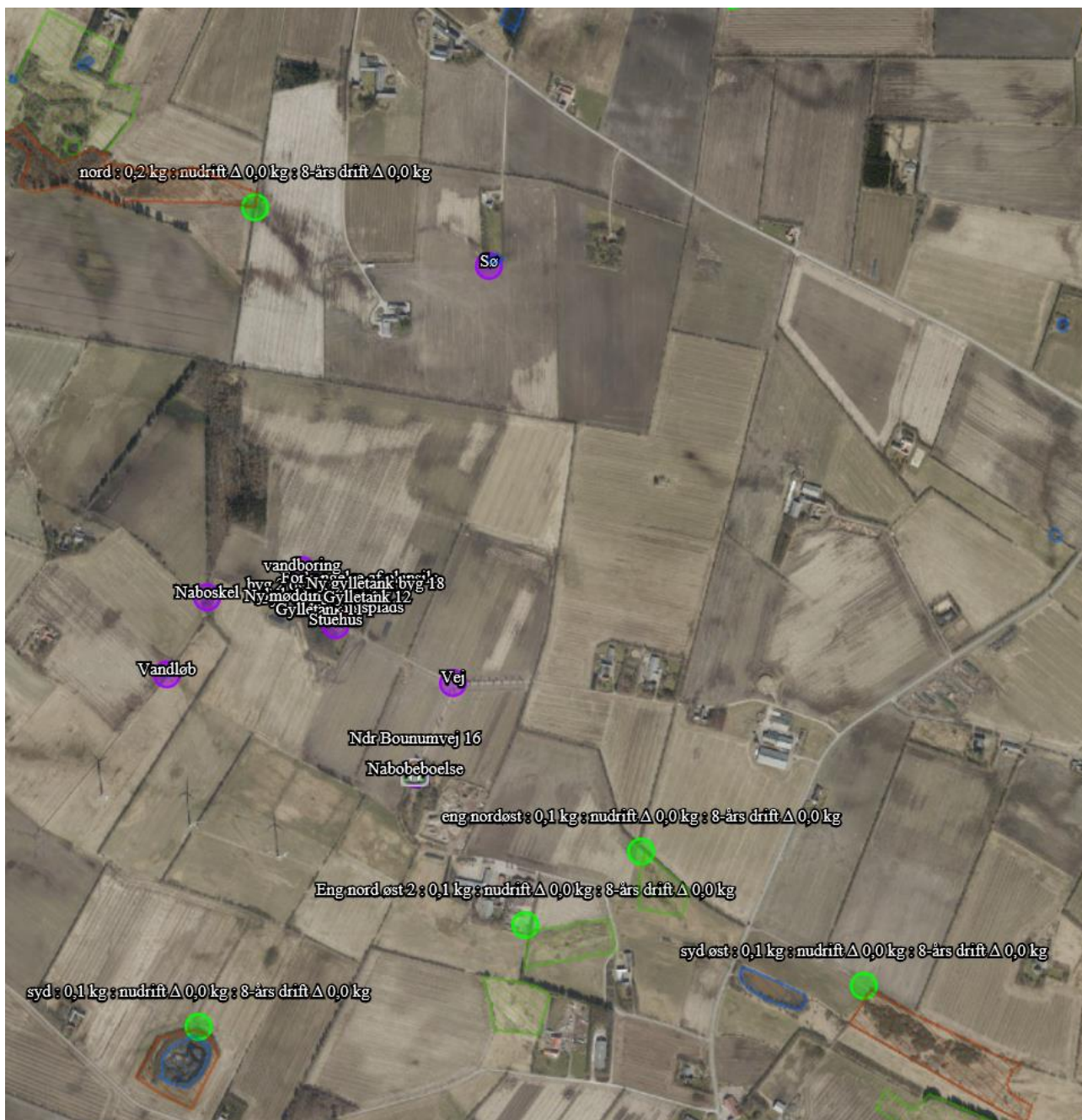
Kategori 2-natur (*nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder*).

Anlægget er beliggende ca. 4,9 km syd for, det nærmeste kategori 2 naturområde.

Der er foretaget beregninger i Husdyrgodkendelse.dk, der viser en total deposition på 0,0 kg N. Kravet om maksimal total deposition på 1 kg N/ha/år er overholdt.

§ 3 områder

Af figur 4 fremgår de områder, som indenfor en afstand af 1.000 m fra anlægget er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Figur 4. § 3 arealer indenfor 1.000 m fra husdyrbruget.

Oversigt af naturpunkter

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Eng nord øst 2	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1
eng nordøst	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1
Kat 1	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0
kat 2	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Nord øst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,2
syd	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,1
syd øst	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,1
nord	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,2

Table 5. Naturberegninger

Kategori 3-natur (ammoniakfølsomme naturtyper, herunder moser, heder og overdrev, som ikke er omfattet af ovenstående kategori 1 og 2)

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der moser, se figur 4.

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der ikke ammoniakfølsomme skove.

Der er foretaget beregninger i Husdyrgodkendelse.dk, der viser at merdepositionen på de nærmest liggende naturområder ikke overstiger 1 kg N/ha/år.

Vurdering

På baggrund af ovenstående vurderes det samlet, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig forringelse af miljøet.

Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter

Af EF-habitatdirektivets bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter (herefter bilag IV-arter), som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede habitatområder eller på andre lokaliteter. På den baggrund kan der udelukkende gives tilladelse til aktiviteter, som vurderes ikke at have en negativ effekt på artens yngle- eller rasteområde. I miljøgodkendelsen 2010 og efterfølgende tillæg 2014 ha Varde kommune vurderet at følgende bilag IV-arter kan forekomme: Spidssnudet frø, der er ca. 7 km til nærmeste lokalitet med birkemus. Endvidere oplyste kommunen, at den ikke havde kendskab til udbredelsen af løgfrø, markfirben, og alle arter af småflagermus.

Kommunen vurderede på det tidspunkt, at husdyrproduktionen ikke vil medføre en forøget påvirkning af de nævnte bilag IV-arter eller deres levesteder.

Søgning på <http://naturdata.miljoeportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret Bilag IV arter ved ejendommens bygningsanlæg.

National beskyttelse af arter af planter og dyr

Foruden den internationale artsbeskyttelse (bilag IV) er flere andre arter beskyttet af en nationalartsfredning jf. Artsfredningsbekendtgørelsen⁷.

Søgning på <http://naturdata.miljoeportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret fredede arter i nærheden af ejendommens bygningsanlæg.

Biodiversitet – Den danske Rødliste

Danmark har jf. Biodiversitetskonventionen forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. Arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse er registreret som sådan på Den danske Rødliste.

Søgning på <http://naturdata.miljoeportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret truede arter på den danske rødliste i nærheden af ejendommens anlæg.

Vurdering

I forbindelse med nærværende miljøgodkendelse etableres en ny stald, ny møddingsplads og eksisterende plansilo forlænges. De nye bygninger etableres i tilknytning til de eksisterende bygninger. Godkendelsen vil derfor ikke medføre at der ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger, eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Eksisterende ældre staldbygninger fjernes i forbindelse med etableringen af den nye stald, der er ikke kendskab til at flagermus bruger bygningerne til levested. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter. Derfor vurderes det, at driften ikke vil medføre en forøget påvirkning af de nævnte bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder. Det vurderes at husdyrproduktionen kan drives på stedet under hensyntagen til internationalt og nationalt beskyttede arter af planter og dyr, og uden at påvirke den biologiske mangfoldighed negativt.

Lugt

Der udledes lugt fra stalde, husdyrgødningslagre m.m. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Udover dyretypen og størrelsen af produktionsarealet er det fx staldindretning, geografisk placering, strøelse, gødningshåndtering samt hygiejne i stalden.

Overpumpning af gylle til gyllebeholder sker ca. hver 3. dag. Omrøring af gyllebeholdere foretages før udbringning på markerne primært om foråret.

Der er naturlig ventilation i alle stalde.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 31 er fastsat det landsdækkende beskyttelsesniveau for lugt, der skal anvendes ved vurdering af om der er væsentlige lugtgener i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug.

Lugtemissionen er beregnet i Husdyrgodkendelse.dk ud fra oplysningerne om det ansøgte produktionsareal. Geneafstanden er overholdt i forhold til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone. Beregninger fremgår af nedenstående tabel.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Ndr Bounumvej 16	0	FMK	92,2	92,2	451,2	Ja
 Aspgårdvej 6	0	NY	209,1	188,2	1917,3	Ja
 Gårde By, Tistrup	0	NY	312,1	312,1	3464,7	Ja

Tabel 6. Lugtgeneberegning.

Vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Det vurderes derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for omkringboende naboer.

Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte.

Ved planlægning af nye byområder ses på anbefalinger i "Håndbog om Miljø og Planlægning – bolig og erhverv i byerne" fra Miljøstyrelsen og Skov og Naturstyrelsen, 2004. Her angives anbefalede mindste afstande mellem virksomhed og boliger for forskellige klasser. Klassifikationen er inddelt efter størrelse/type af virksomhed. Kvægbrug er i klasse 6, hvor afstanden sættes til minimum 300 m. Afstanden angiver hvilken afstand, der skønnes at være nødvendig mellem den pågældende virksomhed og boliger i et nyetableret område med samlet bebyggelse eller by, baseret på Miljøstyrelsens erfaringer om miljøforhold.

Ud fra dette kan konkluderes at byggeri beliggende i en afstand af 300 m eller mere ikke er sårbare overfor miljøpåvirkninger fra Ndr. Bounumvej 22.

Jævnfør virksomhedsbeskrivelsen fra håndbog om Miljø og Planlægning, Miljøstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsen, Landsplanafdelingen, 2004, anvendes følgende inddeling af husdyrbrugstyper:

Klasse 1	0 m afstand	Klasse 3: Hundepensioner, kenneler og rideskoler (mindre husdyrhold) Klasse 6: Pelsdyrfarme Klasse 6: Husdyrbrug med erhvervsmæssigt dyrehold, minus svinefarme Klasse 7: Svinefarme med erhvervsmæssigt dyrehold
Klasse 2	20 m afstand	
Klasse 3	50 m afstand	
Klasse 4	100 m afstand	
Klasse 5	150 m afstand	
Klasse 6	300 m afstand	
Klasse 7	500 m afstand	

Tabel 7. Miljøklasser (Håndbog om Miljø og planlægning)

Det fremgår ligeledes af håndbogen at de væsentligste miljøforhold for husdyrbrug er støj, lugt, fluer, ammoniakfordampning, godstrafik og udvaskning af kvælstof til vandmiljøet.

Nærmeste nabo/samlede bebyggelse/by i denne konkrete sag er henholdsvis 382 m, 1,8 km og 3,3 km fra husdyrbrugets bygninger og er således ikke indenfor den anbefalede afstand på de 300 m, som angivet ovenfor.

Alene på grund af afstanden til nabo/samlet bebyggelse/by forventes der således ikke gener for beboelser i områder udlagt til beboelse.

I det nedenstående er enkelte forhold uddybet.

Støv

På et kvægbrug er der normalt ikke støvkilder, der kan give anledning til nævneværdige gener. Støvgener kan opstå ved håndtering af foder og halm og i forbindelse medtrafik til og fra husdyrbruget.

Støv opfattes ikke som et problem på husdyrbruget, dels fordi der er så få støvfremkaldende aktiviteter, og dels fordi de fleste af de aktiviteter der er, foregår indendørs.

Halm til strøelse snittes på marken i forbindelse med presning og håndteres siden hen indendørs. Indkøbt kraftfoder leveres normalt tippet af indendørs eller blæst i lukket silo.

I forbindelse med transporter til og fra Ndr. Bounumvej 22 vil der kunne forekomme støvgener. Dette søges dog begrænset ved at instruere chauffører i at udvise hensyn ved passage af nabobeboelser.

Vurdering

Generelt vurderes at støvgener fra ejendommen vil være relative få og kortvarige og derfor ikke vil være til væsentlig gene for omkringboende naboer.

Fluer og skadedyr

Det tilstræbes, at anlægget holdes ryddeligt og rent således tilhold af skadedyr minimeres.

Fluer forebygges og bekæmpes ifølge retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi . Der anvendes godkendte midler til forebyggelse af opformering af fluer i dybstrøelsesbokse.

Rotter anmeldes og bekæmpes ifølge kommunal aftale.

Vurdering

Det vurderes, at med det ansøgte projekt og håndteringen af forekomst af fluer og skadedyr, ikke vil blive en gene for de omkringboende.

Til- og frakørsels forhold

Til ejendommen er der en indkørsel. Den bruges til alle transporter, undtagen eventuelle transporter i forbindelse med markarbejdet, der går direkte på marken fra bygningerne.

Figur 5. Til- og frakørselsforhold

Transporter forekommer i forbindelse med levering af foder, gødning, brændstof og andre forbrugsstoffer. Der sker desuden transport i forbindelse med afhentning af mælk, levende og døde dyr samt intern på bedriften. Endelig er der transport i forbindelse med udbringning af husdyrgødning samt hjemtransport af afgrøder.

Én transport svarer til både en kørsel til og fra ejendommen.

Type	Antal/år, Nudrift	Antal/år, ansøgt drift	Kommentarer
Indkøbt foder	24	24	
Afhentning af mælk	183	183	
Brændstof	8	10	
Husdyrgødning, gylle	255	363	
Husdyrgødning, fast	12	62	
Husdyr til/fra ejendommen	40	40	
Grovfoder	210	266	

Døde dyr	20	25	
Affald	15	15	
Øvrige	12	12	
Samlet antal transporter	779	1.000	

Tabel 8. Antal transporter til og fra ejendommen.

De fleste transporter er med husdyrgødning og afgrøder. Derfor er belastningen af antallet af transporter i en kort afgrænset periode i forbindelse med sæsonen for gyllekørsel og høst. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Mælketransporterne foregår hver anden dag. Afhentning af mælk/ levende dyr kan ske døgnet rundt i henhold til mejeriets/slagteriets køreplaner. Andre transporter foregår normalt i dagtimerne og på hverdage. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Vurdering

Der er redegjort for til- og frakørselsforhold, samt at transporter så vidt muligt foregår i dagtimerne. Det vurderes på baggrund af ovenstående at transporter til og fra ejendommen ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af nærmiljøet.

Rystelser

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne.

Støj

De væsentligste støjklender på et kvægbrug er malke- og køleanlæg, foderblanding, ensilering, gyllepumper, foderleverancer, støj fra transporter, m.v.

Alle stalde er med naturlig ventilation.

Der forekommer dagligt støj fra vakuumpumpe og kompressor til malke- og køleanlæg samt fra traktor i forbindelse med fodring af dyrene. Malkning og rengøring af malkeanlæg sker normalt mellem kl. 5.00-8.00 og igen fra kl. 16.00-19.00. Vakuumpumpe og udstødning er placeret indenfor i stalden, hvilket betyder, at støjniveauet udenfor stalden reduceres væsentligt.

Der pumpes gylle fra gyllekanaler til lagertanke ca. 1 time hvert 3. dag. Pumpen sidder i pumpebrønden og er en elpumpe med timer, som selv afbryder efter forud indstillet tidsrum. Oprøring af gyllebeholderne sker forud for udkørsel af gylle på markerne primært om foråret.

Der blandes foder og udfodres én gang daglig i ca. 2 timer i tidsrummet mellem kl. 7.00 – 11.00. Under blandingen og ved udfodring arbejder traktor og fuldfodervogn ved lav belastning.

Der udover vil der være normalt forekommende kørsel med landbrugsmaskiner og lastbiler herunder til- og frakørsel af mælk, foder, husdyrgødning, dyr og hjælpestoffer mv.

Der kan forekomme kortvarigt støj fra lastbiler hele døgnet i forbindelse med afhentning/leverancer af mælk, foder og dyr.

Der udover vil der forekomme støj fra kørsel med traktorer i forbindelse med mere sæsonbetonet arbejde såsom udbringning af husdyrgødning og bjærgning af grovfoder. Dette vil hovedsagelig ske på hverdage i dagtimerne, men kan også i korte perioder forekomme udenfor almindelig arbejdstid og i weekender.

Vurdering

Husdyrbruget ligger i et landbrugsområde. Ejendommens beliggenhed i relativ lang afstand fra naboer, betyder at støj i forbindelse med produktionen vil være meget begrænset.

Det vurderes, at husdyrbruget på Ndr. Bounumvej 22 i betragtning af typer og størrelser af produktionsanlæggene, samt afstanden fra støjklender til omliggende beboelse, ikke kan forventes at ville frembringe støj, som kan medføre gener i omgivelserne.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

For at minimere risikoen for nedsivning af stoffer til grundvandet samt beskyttelse af det omgivende miljø, er der redegjort for procedure for håndtering af gylle, kemikalier og olie ved uheld på husdyrbruget.

Redegørelse for mulige uheld:

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: brand, uheld med eller ved gyllebeholderne, herunder f.eks. beskadigelse af gyllebeholderne ved strejfen eller påkørsel, eller på anden måde ved lækage eller overløb, der vil medføre udsivning af gylle. Eller spild af kemi eller olie.

Minimering af risiko for uheld

Dieselolie opbevares i maskinhuset i godkendt beholder, som er placeret på fast bund uden risiko for forurening af afløbssystem, jord, grundvand og vandløb.

Hvis der sker spild af olie under påfyldning, som ikke umiddelbart kan fjernes ved afgravning eller ved brug af sugemateriale (savsmuld eller lign.), vil både Alarmcentral (tlf. 112) og Miljøvagt blive kontaktet. Hvis der er mistanke om, at olie eventuelt kan sive ud af tanken, vil tanken blive tømt for olie. Såfremt det drejer sig om en mængde, som ejer ikke selv har mulighed for at fjerne, vil enten brandvæsenet eller en slamsuger, der må tage imod olieaffald, blive kontaktet, så tanken kan blive tømt. Såfremt der er sket spild, der ikke kan fjernes, vil både Miljøvagten og Alarmcentralen (tlf. 112) blive kontaktet.

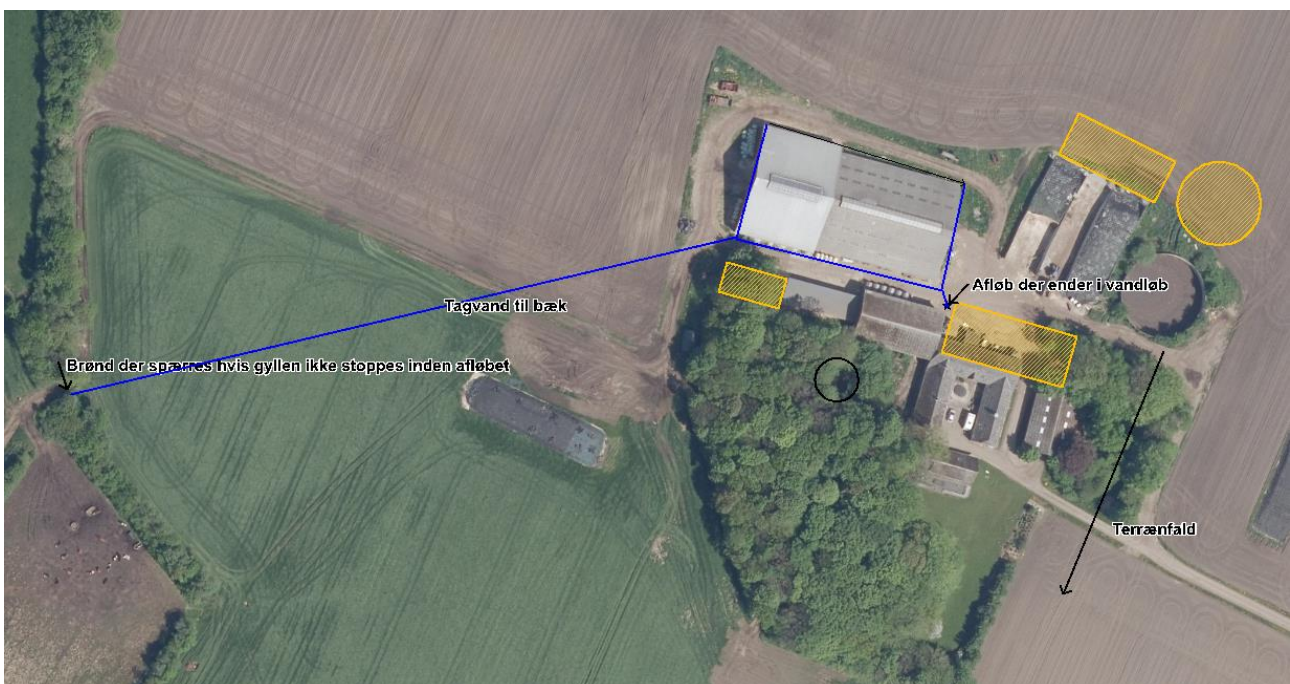
Pesticider opbevares i maskinhuset i isoleret rum på fast bund uden risiko for forurening af afløbssystem, jord, grundvand og vandløb.

Der er ingen gyllepumper i lagertanke med husdyrgødning. Gyllen pumpes i lagertankene med elpumpe med timer, som tidsindstilles til automatisk slukfunktion. Der flyttes gylle mellem lagertankene med gyllevogn med selvsugende kran, og tømning af lagertankene sker ligeledes med gyllevogn med selvsugende kran.

Gyllebeholderne er underlagt 10-års kontrol, hvor en kontrollant kontrollerer beholderens tæthed og kabler over og under terræn. Herudover foretager ejer årligt visuelt eftersyn gyllebeholderne. Ved påkørsel eller strejfen af gyllebeholderne med maskiner eller andet vil eventuelle revner blive tilset med det samme og udbedret straks. Hvis revnen ikke kan udbedres ved egen hjælp, vil beholderproducenten blive kontaktet om assistance.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Hvis gyllebeholderen skulle springe, vil alarmcentralen på tlf.: 112 blive kontaktet øjeblikkeligt. Ved driftsuheld, hvor der er sket, eller hvor der er fare for at ske en større forurening af omgivelserne, vil alarmcentralen straks blive kontaktet på tlf.: 112. I tilfælde af lækage på gyllebeholderen forventes gyllen at fordele sig på arealet syd/sydvest for gylletanken. Ejer oplyser at der er over 300 m til nærmeste dræn i marken. Den største risiko vil derfor være at gyllen løber til afløb til tagvand. Første overjordiske brønd er beliggende i hegn mod sydvest, denne brønd spærres hvis gylle løber til afløb til tagvand.

Figur 6 Kort over afløb og drænbrønd der spærres i tilfælde af gylleudslip

Vurdering

Det vurderes at der er taget tilstrækkelige forholdsregler i tilfælde af et uheld, ved at der er en procedure for hvad der skal gøres i tilfælde af et uheld og for at minimere risikoen for uheld.

Egenkontrol

- For kontrol af el- og vandforbrug laves én samlet årlig opgørelse af forbruget.
- Foderproduktion, indkøb af foder og fodertildeling sker på grundlag af foderplanlægning.
- Brug af sprøjtemidler registreres (Sprøjtejournal)
- Der udføres 10-årig beholderkontrol.
- Der føres logbog over gylletanke.
- Hvert år efterses synlige kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.
- Dato for omrøring og udbringning fra gylletankene registreres.
- Kontrol med gødningsmængder, gødningsanvendelse, antal dyr etc. udføres efter gældende lovkrav (gødningsregnskab og husdyrindberetning) og kontrolleres af Landbrugsstyrelsen. Mark-/gødningsplaner er et styringsredskab der sikrer, at afgrøderne gødes efter behov, at gødning tilføres markerne når vejret tillader det så næringsstofudledningen til det omgivende miljø minimeres.

Vurdering

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle u hensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes.

Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet

Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.

Grundvand

Husdyrbruget ligger ikke indenfor boringsnære beskyttelsesområder, område med særlig drikkevandsinteresse, nitratfølsomt indvindingsområde eller sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområde.

Der er en vandboring nær eksisterende stald på husdyrbruget, DGU nr. 112.397. Der er givet dispensation fra afstand til vandboring i forbindelse med godkendelse af stalden. I nærværende miljøgodkendelsen søges igen om dispensation fra afstand til vandboring fordi nakkebomsarealet tages med som en del af produktionsarealet i den ansøgte drift. Dette betyder udelukkende at sengens størrelse kan reguleres efter størrelsen på dyrene uden det kræver en ny miljøgodkendelse. Det betyder derved ikke at arealet hvor der går dyr på bliver større eller at der bliver en større risiko for forurening af vandboringen.

Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.

Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes det at den påtænkte driftsændring ikke vil have indvirkning på grundvandet.

Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.)

Opbevaring af reststoffer skal ske på en forsvarlig måde, så der ikke er risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Olie

På ejendommen anvendes der olie, i form af diesel- og smørelie. Dieselolie anvendes til landbrugsmaskinerne i forbindelse med markarbejdet. Dieselolien opbevares i maskinhuset i en overjordisk dieseltank på 1.200. Tanken er placeret på fast bund uden afløb.

Smøre-/spildolieolie anvendes til traktorer og maskiner, og opbevares i olietønder eller -plastikdunke i ældre staldbygning placeret på fast bund uden afløb. I forbindelse med service på traktorer mv. bortskaffes evt. olieaffald af firmaet, som udfører servicen. Der er derfor normalt tale om små mængder olieaffald < 25 l årligt. Olieaffaldet bortskaffes til godkendt firma.

Kemikalier og pesticider

På ejendommen anvendes der kemikalier hovedsagligt i form af pesticider og rengøringsmidler. Rengøringsmidler opbevares i teknikrummet. Det er pt. maskinstationen der står for sprøjtning på ejendommen, der opbevares derfor normalt ikke større mængder pesticider. I tilfælde af at der opbevares pesticider på ejendommen opbevares de ved spildolien.

Nødvendige rengøringsmidler og pesticider bruges op i ejendommens drift, hvorved der normalt ikke er kemikalieaffald til bortskaffelse. Evt. rester bortskaffes til Kommunal Modtagestation. Hvis reglerne ændres så et kemikalie, der tidligere har været benyttet på ejendommen, bliver ulovligt at bruge, bortskaffes eventuelle rester hurtigst muligt til Kommunal Modtagestation.

Medicin

Dyrlægen udskriver den nødvendige medicin. Medicinen opbevares på staldkontor i stalden. Eventuelle medicinrester returneres til dyrlæge eller apotek. Det er dog sjældent at det sker, da alt det indkøbte opbruges. Skarpe og spidse genstande opbevares i lukket beholder i stalden, og afleveres til dyrlæge eller på apotek.

Vurdering

Det vurderes at reststoffer opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt på ejendommen.

Affald

Husdyrbruget er omfattet af kommunens til enhver tid gældende Regulativ for Erhvervsaffald, og er dermed forpligtet til at kildesortere og bortskaffe alt erhvervsaffald i henhold til denne og den til enhver tid gældende Affaldsbekendtgørelse.

I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet tilstræbes opbevaret og bortskaffet i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Varde Kommune.

Dagrenovation fra produktionen opbevares i 200 l container sammen med husholdningsaffaldet, og tømmes hver 14. dag af kommunal ordning.

Pap- og papiraffald (småaffald) opbevares i 200 l container sammen med pap- og papiraffald fra husholdningen. Containeren tømmes 1. gang månedligt af kommunal ordning.

Forbrændingseget affald (plast, pap og papirsække o.l.) opbevares i industricontainer ved det befæstede areal. Containeren tømmes efter behov (ca. 3-4 gange årligt) af vognmand. Affaldet leveres til ESØ.

Der er normalt ikke "ikke forbrændingseget affald" i den daglige drift, I tilfælde af den type affald, bortskaffes det til modtagestation. Eventuelt jernaffald bortskaffes til skrothandler.

Øvrigt farligt affald som f.eks. lysstofrør, el-spærepærer, oliefiltre, batterier eller spraydåser indsamles i værksted. Brugte batterier tages ofte med retur af leverandør. Andet leveres til kommunal modtagestation.

Vurdering

Affald opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med gældende lovgivning og affaldsdirektiver, og det vurderes ikke at håndteringen heraf kan medføre risiko for forurening af miljøet.

Døde dyr

Døde dyr opbevares fremover overdækket af et kadaverdækket på plads øst for læhegn (jf. figur 3). Den ændrede placering betyder, at DAKA's biler ikke kommer op i området med dyr og foder, derved mindskes risikoen for eventuel smittespredning via lastbilerne. Placeringen af afhentningsstedet ligger ugeneret i forhold til nabobeboelser og forbipasserende. Døde dyr tilmeldes til afhentning af DAKA senest 24 timer efter dødsfaldet er konstateret.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget efterlever Bekendtgørelse nr. 558 af 01/06/2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr.

Vand

Vandforbruget på denne bedrift anvendes primært til drikkevand, vask af malkeanlæg og markvanding. Ved fuld udnyttelse af staldanlægget vil vandforbruget stige, som følge af flere dyr. Der anvendes vand fra Vardes forsyning til dyreholdet.

	Nudrift (m³)	Ansøgt drift (m³)
Vandforbrug	5.000	7.300

Tabel 9. Vandforbrug (estimeret)

Til kvæg anvendes drikkekar, som er udformet og placeret, så unødigt vandspild undgås. Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild. Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Vaskevandet fra rengøring af mælketank og malkeanlæg genanvendes til vask af malkestalden.

Vurdering

Der er fokus på at minimere vandforbruget, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger vand. Det vurderes derved at brugen af naturressourcer sker på en forsvarlig måde.

Energi

På ejendommen anvendes der energi i form af el og dieselolie. Elforbruget anvendes hovedsagligt til malkning/køling af mælk, gyllepumpning og belysning.

	Nudrift	Ansøgt drift	Ændring (%)
Elforbrug (kWh)	100.000	117.000	
Dieselolie (l)	9.100	10.500	

Tabel 10. Energiforbrug (estimeret)

Energiforbruget vil variere fra år til år bl.a. som følge af vejret det aktuelle år, da varmt tørt vejr f.eks. vil øge forbruget til vanding mv.

Af energibesparende teknikker kan nævnes:

Belysningen i staldene er etableret med lavenergiarmaturer og der anvendes PLC-styret lys i stalden. PLC-styret lys betyder, at lysstyrken i stalden reguleres i forhold til dagslyset.

Vakuumpumpen til malkeanlægget er frekvensstyret, hvilket reducerer både energiforbruget og støjniveauet.

Der er installeret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkøling. Varmen anvendes til: at opvarme stuehuset, at opvarme brugsvand i stuehus og at opvarme brugsvand i driftsbygning.

Herudover kontrolleres mælkekøleanlægget en gang om året af et autoriseret kølefirma, hvorved eventuelle finindstillinger foretages, dette kan give store energibesparelser.

Staldene er med naturlig ventilation, hvilket minimerer energiforbruget til ventilation.

Vurdering

Der er fokus på at minimere energiforbrug, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger energi. Det vurderes derved at brugen af naturressourcen sker på en forsvarlig måde. Det vurderes derfor at der på ejendommen er fokus på besparelse af energi, og driften af husdyrbruget forventes ikke at medføre væsentlig følger for miljøet på baggrund heraf.

Klima

Klimapåvirkninger søges begrænset ved at holde fokus på energiforbrug og transporter så CO₂-belastningen minimeres så vidt muligt. Dette er beskrevet i foregående afsnit vedr. "Energi" med diverse tiltag.

Vurdering

Der er fokus på at minimere energiforbruget dels ved anvendelse af lavenergi belysning og dagslysstyring, dels ved kontrol af energiforbrugende anlæg og genvinding af varme. Det vurderes derfor at klimapåvirkningen fra ejendommen søges begrænset.

BAT (ammoniak)

I lovgivningen er der faste krav hertil, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Projektets BAT-emissionsniveau er beregnet i Husdyrgodkendelse.dk. BAT-emissionskravet er overholdt.

Samlet BAT beregning ? i			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3228	642	3870
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	3228	642	3870
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel. 11 BAT-beregning

BAT-niveauet er fastsat som eksisterende stald niveau undtagen i ny stald og ved ekstra kalvehytter på kalveplads.

Der er i tidligere miljøgodkendelse 2010 stillet vilkår til 40 % græsfoder i grovfoderrationen. Fodertiltag kan ikke indgå i nuværende ansøgningsystem, der er derfor ikke medregnet fodertiltag i nærværende ansøgning.

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde 		
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning
Byg 6 Kalvestald	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit
byg 2 og 3 Malkekøer	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit
byg 2 og 3 Malkekøer	Alle kvæg; Sengestald med fast gulv ^a	Eksisterende staldafsnit
byg 2 og 3 Malkekøer	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit
byg 2 og 3 Malkekøer	Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb ^a	Eksisterende staldafsnit
plads til kalvehytter	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit
plads til kalvehytter	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit
Ny stald	Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit

Tabel 12. Forudsætninger for BAT-beregning

BAT-niveauet er opnået ved at, der er anvendt:

- Ny stald etableres med senge med fast drænet gulv.
- I eksisterende stald er der hhv. senge med fast gulv, senge med fast drænet gulv og dybstrøelse.

Der er ikke foretaget en vurdering af fravalg, da BAT-emissionskravet er overholdt.

Eventuelle grænseoverskridende virkninger

Ifølge IE-direktivet har et anlæg grænseoverskridende virkning, hvis anlægget kan få en betydelig negativ indvirkning på miljøet i en anden EU-medlemsstat.

Vurdering

Alene på grund af afstanden vurderes det i den konkrete sag, at det ansøgte ikke vil give anledning til væsentlige virkninger på miljøet i andre EU-medlemsstater.

Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgte virkning på miljøet

I dette afsnit er der nævnt de væsentligste foranstaltninger for at begrænse det ansøgte projekts virkninger på miljøet. I alle de foregående afsnit, vil man kunne læse yderligere om de anvendte foranstaltninger og vurderingerne heraf.

- Ejendommen er ikke beliggende i område med landskabelige interesser. Ny bygninger opføres i tilknytning til eksisterende bygningsmasse, således at ejendommen fortsat fremstår som en samlet enhed i landskabet.
- Staldsystemet i den nye stald (byg 15), er med senge med fast drænet gulv med henblik på at minimere ammoniakfordampningen fra staldanlægget. Der er flydelag på gylletankene, hvilket minimerer ammoniakfordampningen fra lagrene.
- Der udarbejdes mark-/gødningsplan for ejendommens jordtilliggende, hvorved fosfor- og nitratudvaskning minimeres.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.
- Olietanken står indendørs på fast bund uden afløb, derved er der ikke risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- Der foretages forskellige egenkontroller, for at bl.a. at følge produktionen, forbrug af fx foder, el og vand m.m.

Befolkningen og menneskers sundhed

Højt ammoniakindhold i luften kan være sundhedsskadeligt for mennesker. Der er via lovgivningen indført en begrænsning på ammoniakemissionen for husdyrbrug i form af krav om miljøvenlig teknologi (BAT). BAT kravet er medvirkende til at de overordnede mål om begrænsning af ammoniakindhold i luften overholdes. På Ndr. Bounumvej 22 overholdes lovgivningens krav til BAT, hvorved ammoniakindholdet i luften begrænses.

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarestyrelsens regi. Der er ikke særlige forhold ved beliggenheden af Ndr. Bounumvej 22 som betyder at der skal udvises særlig forsigtighed. Særlige forhold kunne f.eks. være beliggenhed i umiddelbar nærhed til sygehus/institutioner ol.

Der er i tidligere afsnit gjort rede for at der ikke forventes væsentlige gener for omgivelserne med støv, støj eller lugt mv.

Vurdering

Ud fra ovenstående vurderes det at husdyrbruget på Ndr. Bounumvej 22 kan drives på stedet uden at påvirke menneskers sundhed negativt.

Alternative løsninger

Den ansøgte løsning er valgt, idet den giver den optimale løsning indenfor de eksisterende fysiske og økonomiske rammer, som landmanden har til rådighed.

Udover den valgte løsning er der vurderet på alternative muligheder mht. placering af byggeriet.

Der har været overvejet at opføre den nye stald i forlængelse af eksisterende. Dette er fravalgt fordi der er stor terrænforskel og derfor skal køres meget jord på. Endvidere vil afstand til vandboring ikke blive overholdt.

Herudover er en placering af den nye stald nord for eksisterende stald overvejet. Da det er planen at der skal være ungdyr i stalden ønskes den placeret tæt på beboelse og eksisterende bygninger så det daglige tilsyn lettes. De eksisterende bygninger der fjernes, benyttes udelukkende til opbevaring og det er derfor oplagt at benytte dette byggefelt.

Vurdering

Ud fra de alternativer der er beskrevet, vurderes det at det valgte projekt tager hensyn til omgivelserne (naboer m.m.), miljøet og husdyrbruget.

Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten

Denne ansøgning er udarbejdet efter Husdyrloven og det vurderes ud fra ovenstående beskrivelser og vurderinger, at det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger ikke vil have en negativ påvirkning på følgende punkter:

1. Befolkningen og menneskers sundhed.
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet.
5. Samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter 1-4.
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovennævnte faktorer 1-5.